

Nieuws van Toen en Nu / 6

Rijssen en de 5de van de 5^{de}

5 mei 1945. Rijssen viert feest. Ons land maakt niet langer deel uit van het Duitse Rijk. Aan de bezetting van vijf jaar is een eind gekomen. 5 mei 1243. Risnen, zoals Rijssen dan heet, is onderdeel van het Heilige Roomse Rijk. Een immens gebied waar de Duitse keizer de scepter zwaait. Toch is het feest, want Risnen krijgt op die dag stadsrechten.

Het originele document is helaas verloren gegaan. Het vergeelde perkament met een in zwierige letters geschreven tekst voorzien van linten en lakzegels zou vandaag de dag in het Rijssens Museum een erevitrine hebben gekregen. Het verhaal dat erbij hoort, is ook interessant. Op jaarpaal 1243 van het Wereldtijdpad is te lezen: 'Op 5 mei verleent Otto III van Holland, bisschop van Utrecht, Rijssen stadsrechten. De bisschop heeft namelijk ruzie met de burggraaf van Goor. Hij vindt deze leenman te machtig worden en geeft daarom Rijssen het recht zich te verdedigen. Dat wordt nu mogelijk door de aanleg van wallen en grachten. Namen als Walstraat en Huttenwal herinneren hier aan. Verder krijgt Rijssen het recht twee jaarmarkten en twee weekmarkten te houden.'

Jaarpaal 1243 langs de Beusebergweg in Holten

Wie is die Otto en waar haalt hij het recht vandaan Rijssen zo'n gunst te verlenen? Otto III is de tweede zoon van de graaf van Holland. Zijn oudste broer zal pa opvolgen. Daarom kiest hij zelf een baan die bijna net zo belangrijk is: bisschop van Utrecht. Niet iedereen vindt dat een goed idee, maar de Duitse keizer gaat ermee

akkoord. Het keizerrijk is te groot om in je eentje te besturen. Daarom heeft de keizer grote gebieden uitgeleend aan zo geheten leenmannen (inderdaad altijd mannen). Die mogen namens hem zo'n gebied besturen.

Stadszegel van Rijssen (1511)

Bisschop Otto is een daadkrachtig bestuurder. Hij is de baas in Utrecht, Groningen, Deventer, Salland, Twente en Drenthe. Na de dood van zijn oudste broer zal hij ook het beheer over het graafschap Holland krijgen. Een machtig man dus. Hij geeft Rijssen stadsrechten om er zelf voordeel van te hebben. De week- en jaarmarkten leveren de stad namelijk geld op, dat voor een belangrijk deel aan de bisschop moet worden afgestaan. Bovendien zullen de wallen en poorten van Rijssen de bisschop een veilig onderdak bieden op weg naar Oldenzaal dat hij tien jaar eerder stadsrechten gaf.

In Rijssen herinnert nog maar weinig aan die periode. Geen wallen en grachten, de stadspoorten afgebroken. Alleen een paar straatnamen en natuurlijk de avondklok van half tien. Nog iedere avond wordt die geluid als waarschuwing dat de stad op slot gaat....

Floor Looy / april 2017